

Disgen 2025 – Orter och Ortsträdet

DIS Syd, 7 oktober 2025

Ortsträdet

Administrativa indelningar

- Landskap och härad (från medeltiden)
- Socken/Församling (från medeltiden) – Kyrkan
- Folkbokföring i församling – sedan 1631
- Län infördes 1634
- Kommuner infördes 1862
- 1991 övertog Skatteverket folkbokföringen
- Distrikt infördes 2016

Fastighetsbeteckningar

- Slutet av 1600-talet – gårdarna började numreras
 - o No 3 Froarp, Ivetofta socken, Blekinge län
- Skiftesreformerna och framåt
 - o 1/6 mantal No 3 Froarp Litt Ab, Ivetofta socken, Blekinge län
- 1908 - nya beteckningar
 - o Froarp 3:9, Ivetofta socken, Blekinge län
- Idag
 - o Bromölla Froarp 3:9, Blekinge län

Begreppet "Församling"

- I ortsträdet
 - o Ett geografiskt begrepp
 - o Definierar var en viss plats ligger
 - o Enligt 1989 års administrativa indelning (i Sverige)
- I källträdet
 - o Ett kyrkoarkiv
 - T.ex. Kyrkhult (K) betyder Kyrkhults kyrkoarkiv (K)
 - Alltså ett antal kyrkoböcker
 - o Enligt Kyrkans indelning – över tid

Varför använda Disgens ortsträd?

- Så här kan det bli när du själv skriver in orterna
- Samma ort stavat på massa olika sätt
- Från ett Disbyt-utdrag

```
Aborga Valbo Gästrikland Gävleborgs län
Alborga VALBO Gästrikland
Alborga Valbo
Alborga Valbo Gästrikland
Alborga Valbo Gästrikland Gävleborgs län
Alborga Valbo Gästrikland Gävleborgs län
Alborga Valbo Gästrikland Gävleborgs län
Alborga Valbo GästriklandGävleborgs län
Alborga Valbo Gäveborgs län
Alborga Valbo Gävleborgs län
Alborga valbo Gästrikland
Alborga, Valbo , Gästrikland
Alborga, Valbo Gästrikland
Alborga, Valbo Gästrikland Gävleborgs län
Alborga, Valbo Gävleborgs län
Alborga, Valbo, Gästrikland
Alborga, Valbo, Gästrikland
Alborga, Valbo, Gästrikland Gävleborgs län
Alborga, Valbo, Gästrkland
Alborga, Valbo, Gävleborgs län
```

Använd Disgens ortsträd

- Du får alltid orterna stavade på samma sätt
- När du lägger in byar/gårdar/torp under församlingen
 - o Får du en god överblick över församlingen
 - o Du ändrar ortnamn bara på ett ställe
- Lägg in koordinater på dina orter
 - o Så kan du på kartorna se var dina släktingar bodde

Begreppet "Ort" i Disgen

- Kan avse två olika begrepp
 - o A) Geografiskt område
 - Land, län, socken/församling, by, fastighet, kvarter, ...
 - o B) Exakt plats
 - Gård, hus, torp, slott, skola, kyrka, ...
- Lagras i en struktur i Ortsträdet i Disgen
 - o I olika nivåer
 - o Utgår från folkbokföringsindelningen i Sverige år 1989

Ortsträdet

- Församlingsstruktur levereras med Disgen
 - o Nivåer: 1) Sverige – 2) Län – 3) Kommun – 4) Församling (1989)
 - o Koordinater på kyrkor
 - o Grundstruktur för utländska orter
- Lägg till egna orter/platser i en församling
 - o Nivåer: T.ex. By – Gård – Torp
- Lampan vid ort-fältet i en notis är tänd när du valt en Disgen-ort

Exempel på ortsbeteckningar i Disgen

- Byar
 - o Åkarp, Burlöv (M)
- Gårdar
 - o Åkarp nr 6, Åkarp, Burlöv (M)
 - o Åkarp 6:4, Burlöv (M)
- Hus i staden
 - o Rundelen XIX, Malmö Caroli (M)
- Torp
 - o Rytartorp 82, Näsby Norrgård, Dädesjö (G)

De tre övre nivåerna i Ortsträdet

- Enbart till för grupperingen
- För Sverige
 - o 1) Sverige, 2) Län, 3) Kommun
- För utlandet
 - o 1) Övriga länder, 2) Världsdelar, 3) Världsdel
- Det är bara det från och med nivå 4 i ortsträdet som kommer med i ortsfältet i notisen

Historiska församlingar

- Äldre församlingar som inte fanns 1989
- Ligger sist inom respektive kommun
- Har en RSV-kod som slutar på 00 (nollnoll)
- Har fått koordinater nu – **Nytt i Disgen 2025**

Levererat ortsträd

Redigera ort, ortens härstamning: Sverige, Blekinge län, Olofström

Namn
Namn i översikten: Kyrkhult (K) Slag av ort: Landskap: Blekinge

Namn i utskrift: Kyrkhult (K) RSV kod: 106003

Ortsbeskrivning [Lägg till notis](#)

Koordinater
Kartprojektion (för orter i Sverige): RT 90 X: (RT 90) 6248180
Använd position Y: (RT 90) 1424768

Latitud / longitud (SWEREF 99)

	Grad	Minut	Sekund	1/100		Grad	Minut	Sekund	1/100
Nord	56	21	19	81	Öst	14	35	17	67

☒ Visa orten på kartan Visa från zoomnivå 9 Tips: Ortsnamn visas f.n. generellt från zoomnivå 24

[Spara](#) [OK](#) [Avbryt](#)

Struktur för utländska orter

Redigera ort, ortens härstamning: Övriga länder, Världsdelar

Namn
Namn i översikten: Nordamerika Slag av ort: Världsdel

Namn i utskrift: Nordamerika

Ortsbeskrivning [Lägg till notis](#)

Historiska församlingar

Skurup <Kommun>

Staffanstorp <Kommun>

- Bjällerup (M)
- Esarp (M)
- Görslov (M)
- Knästorp (M)
- Kyrkheddinge (M)
- Mölleberga (M)
- Staffanstorp (M)
- Särslöv (M)
- Tottarp (M)
- Flackarp (M)
- Nevishög (M)

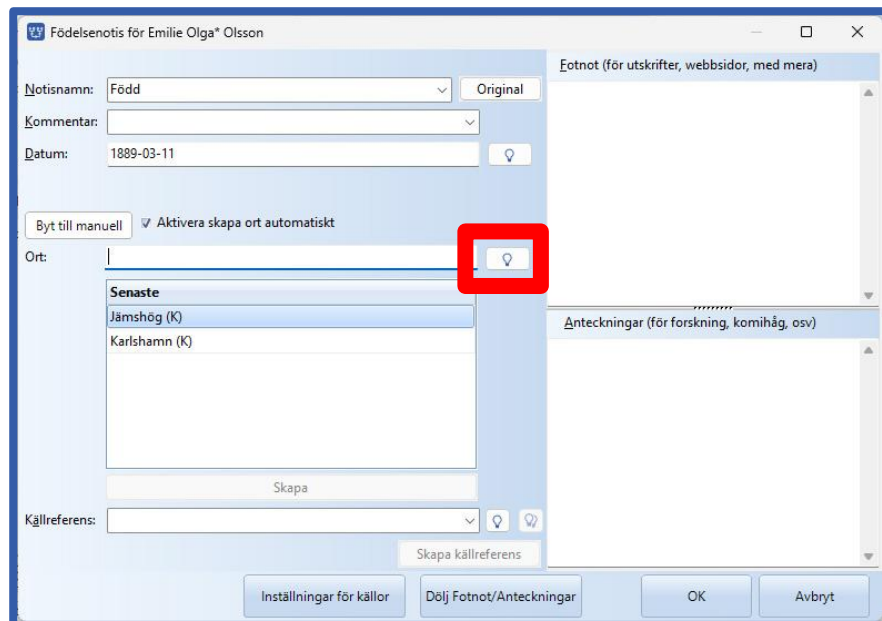
Svedala <Kommun>

Disbyt

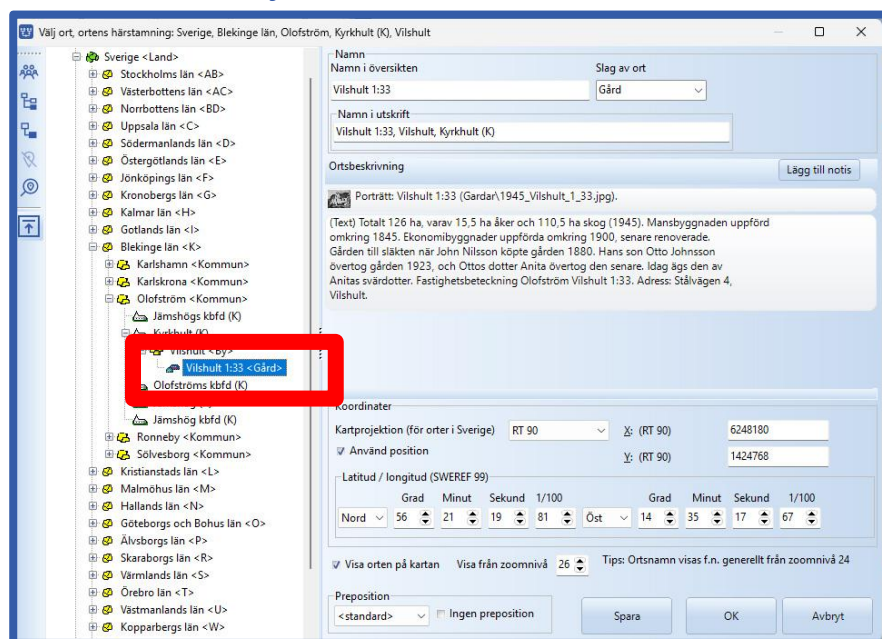
- Sverige: Ort, Församling, Län
- Norge: Ort, Fylke, Norge
- Danmark: Ort, Amt, Danmark
- Finland: Ort, Län, Finland
- Storbritannien: Ort, Delstat, Storbritannien
- Australien: Ort, Delstat, Australien
- USA: Ort, County, Delstat, USA

Att använda ortsträdet

I en notis – Klicka på lampan vid ort-fältet

I ortsträdet – Välj ort

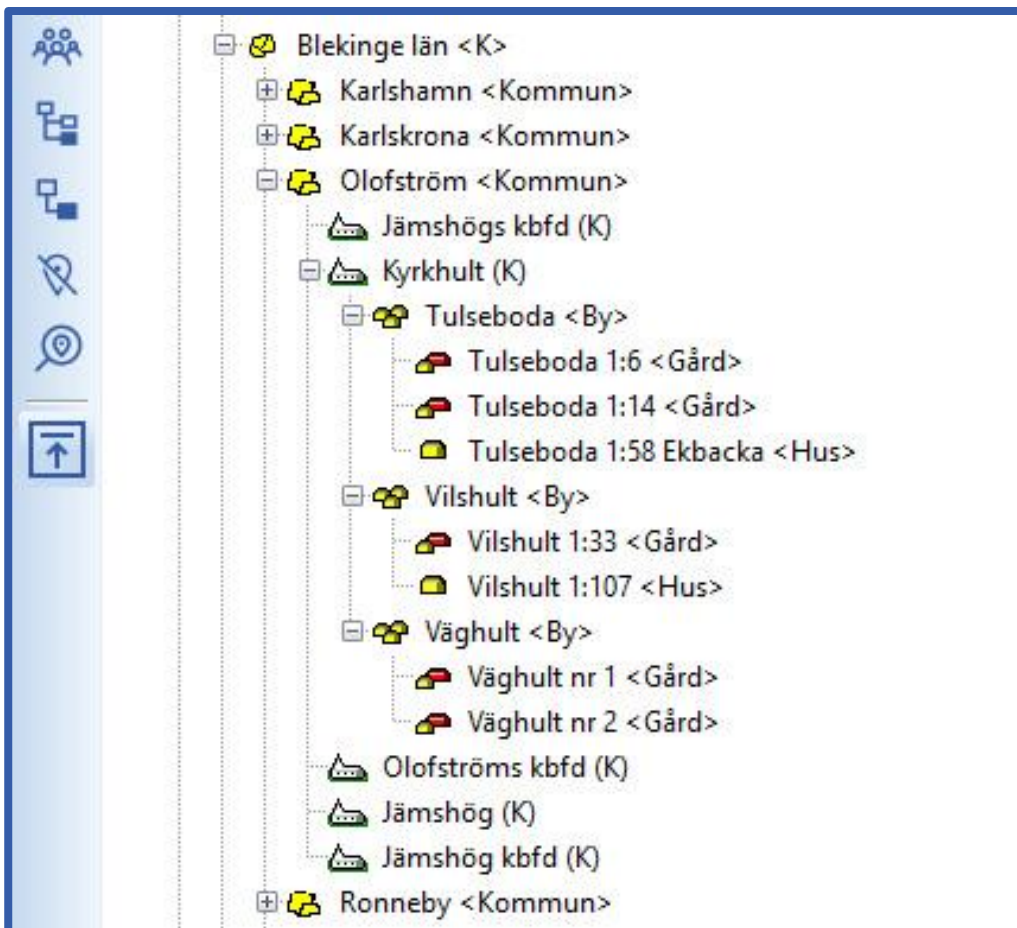

- Lägg in byar och gårdar under församlingar
 - o I detta fall lagt in Vilshults by i Kyrkhults församling, och sedan gården Vilshult 1:33 i den byn
- Markera och välj (tryck OK)

Vänstermenyn i ortsträdet

	○ Visa personer på orten
	○ Lägg in ort på samma nivå
	○ Lägg in ort på nästa nivå
	○ Ta bort ort
	○ Sök efter ort

Ortsträdet – lite senare ...

Manuell resp. automatisk metod

- Manuell hantering av ortsträdet
 - Du väljer/lägger in orter direkt i ortsträdet (Lampan)
 - Du kan skriva direkt i ortsfältet (utan att använda ortsträdet)
- Automatisk
 - Programmet söker i ortsträdet åt dig
 - Du kan låta programmet bygga ortsträdet åt dig
 - Resulterar alltid i en Disgen-ort i ortsfältet i notisen
 - Dvs. att lampan vid Ort-fältet lyser

Ortsautomatiken

Ortsautomatiken

- Nytt i Disgen 2025

- Sök direkt i Ort-fältet efter befintlig ort i Ortsträdet
 - o Alla orter som börjar med det du skriver efterhand
 - Ger en träfflista du kan välja ur
 - o Skriv en asterisk först för att söka på del av Ortsnamn
- Möjlighet att direkt här lägga in ny ort i trädet
 - o Om den inte redan finns

Sök i ortsträdet (automatiken)

Levdenotis för Emilie Olga* Olsson

Notisnamn: Levde Original

Kommentar:

Datum: från 1905 till 1910

Byt till manuell ☒ Aktivera skapa ort automatiskt

Ort: Kyrk

Befintlig ort 4 st

- Kyrkhult (K), Olofström, Blekinge län, Sverige
- Kyrkoköpinge (M), Trelleborg, Malmöhus län, Sverige
- Kyrkås (R), Essunga, Skaraborgs län, Sverige
- Kyrkås (Z), Östersund, Jämtlands län, Sverige

Skapa

Källreferens:

Skapa källreferens

Inställningar för källor Dölj Fotnot/Anteckningar OK Avbryt

- Börjar skriva Kyrk i ortsfältet
- Då visas alla orter i ortsträdet som börjar med det
- Väljer ort i ortsträdet genom att dubbelklicka på rad i listan

Sök på del av Ortsnamn (automatiken)

Levdenotis för Emilie Olga* Olsson

Notisnamn: Levde Original

Kommentar:

Datum: från 1905 till 1910

Byt till manuell ☒ Aktivera skapa ort automatiskt

Ort: *Petri

Befintlig ort 4 st

- Malmö Sankt Petri (M), Malmö, Malmöhus län, Sverige
- Sankt Petri lille (M), Lund, Malmöhus län, Sverige
- Ystads Sankt Petri (M), Ystad, Malmöhus län, Sverige
- Örebro Olaus Petri (T), Örebro, Örebro län, Sverige

Skapa

Källreferens:

Skapa källreferens

Inställningar för källor Dölj Fotnot/Anteckningar OK Avbryt

- Inled med en asterisk (jokertecken) i ortsfältet
- I detta fall *Petri för att hitta Malmö Sankt Petri församling

Lägga in ort i ortsträdet med ortsautomatiken

- När jag söker på Björkefalla så finns den inte i ortsträdet
- Då fortsätter jag skriva ett komma
- Därefter skall jag söka var den skall läggas in – skriver Kyrk
- Då får jag en lista på de orter i ortsträdet som börjar på Kyrk
- Dubbelklicka på rad i listan (den med Kyrkhult)
- Då aktiveras knappen Skapa

- Klicka på knappen skapa
 - o Då läggs Björkefalla in under Kyrkhult församling
 - o Och lampan tänds
- Du behöver senare gå in i ortsträdet och ange "Slag av ort" – by i detta fall

Fortsättning (bygga struktur vidare)

- På motsvarande sätt kan jag lägga in gårdar i en by, eller hus i ett kvarter i en stad

Redigering av orter och ortsträdet

Lampan vid Ort-fältet (i en notis)

- Lampan lyser inte
 - o Angiven ort är inte kopplad till Ortsträdet
 - o "Fritextort"
 - o Inte tillåtet i det automatiska läget
- Lampan lyser
 - o Orten är kopplad till Ortsträdet

Ändra i strukturen i ortsträdet

- Flytta ort
 - o Klipp ut – följt av
 - o Klistra in
 - På samma nivå eller
 - På nästa nivå (underliggande nivå)
 - o Flytta aldrig det som levererades med Disgen
 - Varken församlingarna eller överliggande struktur
- Ta bort ort

Specialfunktioner

- Finns i Huvudmenyn > Orter
 - o Kontrollera och rätta orter
 - o Redigera Slag av ort
 - o Exportera orter till XML
 - o Importera orter från XML
 - o Konvertera till Disgen-orter
 - o Återställ Disgen-orter

Presentation

- I utskrifter
- På historiska kartor i Kart-fönstret
- På Google Earth
- I Webbpresentation
- I appen Slakten

Handledning

- Disgen 2025: <https://handledning-disgen2025.dis.se>

Länkar

- <https://handledning-disgen2025.dis.se/orter>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/redigera-orter>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/automatisk-ortsinmatning-valj>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/automatisk-ny-ort>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/kontrollera-orter>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/kartor-ort>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/red-slag-ort>
- <https://handledning-disgen2025.dis.se/kartor-slakt>
-